

ШЫН

Совет Эвилелиниң Коммунистг партиязынын
Тыва область болгаш Кызыл хоорай комитеттериния,
ажылчы чоннар депутаттарынын область Советиниң органы

1954 чылда
үлөвлөткөстөгү

1954
НОВАБРЬ
21
ВОСКРЕСЕНЬЕ
№ 130 (3167)

ӨРТЭЭ 20 КОП.

БӨГҮНГҮ СОЛУНДА:

СЭКП ТК-ның доктаалы. Чон ортузунга эртем-агестиг пропаганда чорудуп турарында частырылглар дугайында (2 арын).
Совет Артиялерияның хунүнге алдар кылдыр (1 арын).
СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНДЕ (1 арын).
Улуу судтарының сонгудаларына белеткел (1 арын).
Илеология ажылыгы кичөөнгейни узгарттырар (2 арын).

Областың колхозтарында (2 арын).
В. Зубов.—Совет артиллерияның хунү (3 арын).
С. Герасимович.—Мал ажылыгының фермаларының ажылыгы механизастаары (3 арын).
Х. Торо.— «Песра» колхозтуң ажылыгымын өзү турар (3 арын).
С. Саню.—Маш заводунуң шалыпчымы (3 арын).

Нинти европаның чөвүлел хуралы бо чылдын ноябрь 29-та чыыларлар дед СССР-нин савалдан айтырымын талазы-биле (4 арын).
Германияның коммунистг партиязында улур өңүс чөвүлелг чорудууларын күш чок болдуруун Германияның ажылчы чоннары негеп турар (4 арын).

МТС-тер — колхоз бүдүрүлгезин хөгжүдериниң шийтирлиг күжү

Бөдө ажыл-агыйнын бүгү адырларын улам ынай күчүлдүр келгелер дугайында СЭКП Топ Комитетиниң Пленум-варынын шийтирлерин амдыраалга болгандыр херекке машина-трактор станциялары канчалар-ла ажык улуг ужурудуулар. Ынчангаш хей адырамы колхоз бүдүрүлгезин дүргөп хөгжүдөрү чүгүлдү мурнуна машина-трактор станцияларынан хамаарыыр.

Хем МТС (директору эш Балабанов) ажыл-дал берип турар колхозтарының тарыхы шөлүңү гектар бүгүндө-не 18 центер дүжүттү ап турда Тес-Хем МТС-ин чүгүлдү хөгжүдөрү чүгүлдү турар. Кызыл-Маалык, Тес-Хем, Бай-Тайга болгаш Чалаан МТС-тер тракторлары, комбайннар чүгүлдө 60—70 хуу чедир ажылап турар.

МТС-терниң директорлары, тускай өртемчилери колхозтарга нинтиң мал ажылыгы хөгжүдөрүнө, оон продуктулуун бедиринче кичөөнгей салбай, мал ажылыгы дөрбөчүн-ууланчак методтары негиздеринин, а оо ышкаш хей күш кирер ажылдары комплексниң механизастаарының болгаш төвөниң дүргөп быжым-чал болгаш ажыл-дузалыг белик сорттары өстүрерин дугайында станцияның ажылдакчылары-биле СЭКП ТК-ның Бюро Секретары эш Н. С. Хрущев чугаалам-каз.

Хөвөң ажылыгы мурнакчы агротехниканың методтары негиздеринин, ылаңгыя дөрбөчүн-ууланчак методтары негиздеринин, а оо ышкаш хей күш кирер ажылдары комплексниң механизастаарының болгаш төвөниң дүргөп быжым-чал болгаш ажыл-дузалыг белик сорттары өстүрерин дугайында станцияның ажылдакчылары-биле СЭКП ТК-ның Бюро Секретары эш Н. С. Хрущев чугаалам-каз.

Совет Эвилелинде Хөвөң ажылыг улам ыңай хөгжүдөр айтырыг талазы-биле чөвүлел хурал

ТАШКЕНТ. Хөвөң ажылыг улам ыңай хөгжүдөр айтырымын талазы-биле чөвүлел хуралын кыргызчылары ноябрь 18-тин эртенинен эгелеш эртем албан черлеринин ажылыгы-биле танышканар, хөвөң ажылыгы Бүгү-эвилел эртем-инженер институтунуң төп селекция станцияныга чораянар.

Хөвөң ажылыгы мурнакчы агротехниканың методтары негиздеринин, ылаңгыя дөрбөчүн-ууланчак методтары негиздеринин, а оо ышкаш хей күш кирер ажылдары комплексниң механизастаарының болгаш төвөниң дүргөп быжым-чал болгаш ажыл-дузалыг белик сорттары өстүрерин дугайында станцияның ажылдакчылары-биле СЭКП ТК-ның Бюро Секретары эш Н. С. Хрущев чугаалам-каз.

Бир дугаарында Тажикстаның компартиясының ТК секретары эш Гафуров сөз алган. Оон чугаламы болза, Тажик ССР-ниң социалистг ховуларының ажыл-ишчилери күрүгө хөвөң дүжүр планын күсүлдөткөнү мағангап турар белик дүжүттү бо чылым өстүргөпөр. Уауштерин дөрбөчүн-ууланчак арга-биле тарым-ынын болгаш одуруулар аразын 45 сантиметр кылдыр тарым-ынын аразын

ажылдарының чедириникин дүжүлгө-дүн көргүдүп турар чиктерини эш Гафуров көргүскөн. Тажик ССР-нин төвөңчилери чокку чыларда чер болганда тарымга шак ыныг кыбак одурууларын арзын ажылап кирер деп турар.

Эш Гафуровту оон ыңай чугаламы болза, СЭКП ТК болгаш ССР-ниң Министрлер Чөвүдөли Тажик ССР-ге хөвөң ажылыгы чык келүрүшүшүңү таларгай-лап турар шийтирер үндүргөн. Республиканың көдө ажыл-агыйынын ажыл-ишчилери боттарының бар аргалары савал көргөш. мындыг хулаагына алганар: ол шийтирде көрдүнгөнгө болаарга, 1960 чылга чедир хөвөңниң дүжүдүн гектардан 40 центер чедир бедир болгаш 1960 чылда күрүгө маалым тонна хей чык-хөвөни дүжүр.

Ташкент областың Баганович аттыг колхозунуң даргамы Социалистг Күш-ажылыгы иш дашкыр Маалым эш Тур-сункулов илдерге үнүп келген. Хөвөң өстүрериниң агротехниканың дыка хей

айтырылгын эртем баару-биле шийтир-лөрүн эргөжөп чугуламын дугайы оо чугалаан. Хөвөңниң ыны-бүрү чала-ларда оон өздөшкөн болгаш быжырың чөвөңишкениниң тодаргай чүрүмү тургузуп турар улустун дүжүлгөмө өөр-нэрин хөвөңниң бедик дүжүдүнүң мастери сүмөлөң. Хөрөңүнүң оңагайын болгаш уауштерин негеделин өөрөнип көрүп, чорудары эргөжөп чугула тарымга сугта-рымгаларына оза кичөөнгей салырын эш Тур-сункулов сүмөлөп турар.

Азербайжан ССР-ниң Уджарский рай-онунуң Микоян аттыг көдө ажыл-агый артелиниң даргамы эш Мамедова, Ташкент областың «Малек» совхозунуң директору эш Ибрагимов, сураамыг механик, элек ССР-ниң Беш чыл аттыг совхозунуң хөвөң ажаап алыр машинаында чалаачы-лы эш Муратов оза боттарының сөз-дөшкөн хөвөң өстүрериниң механизация-нын болгаш агротехниканың дендеди-нин улам ыңай бедиринин сурагаларын ай-тыкканар.

Киргиз ССР-ниң Араванский районунуң Молотов аттыг колхозунуң өнгалары эш Анаров, партиянын Башка-Дарья обкомунуң секретары эш Курбанов болгаш өскө-лөр-даа база савал бергенер.

(СЭТА).

Улуу судтарының сонгудаларына белеткел

ЭРЭИН. (Телефон-биле). Улуу судта-рыга сонгудаларына белеткел Эрэн районда калбарып турар. Райкүтскемини шийтирер-биле тургустунган 6 сонгула пушкуглары бүгү тала-биле дертангай турар. Ол хунге күш-ажылыг белеткел ужуражымы дөш колхозтарда мал кыш-тагаламышынын, чыкмы тарымга белет-келдер организастыг чорутууну турар.

САМАГАДАП. (Телефон-биле). Тес-Хем районда Ленин аттыг Маа Молотов аттыг колхозтар чыкмы тарымга хергелээр үрөшүнн бүрүн ургам, арылаашкынын дооскап, а оон уауштуруң бедириниң хынаады чорутууну турар. Моон-биле калы ол колхозтарын малды амыг үзө бүрүн кыштагаларынык. Ол болза, улуу судтарының сонгудаларына колхозчу ишчилерин күш-ажылыг болзо.

ТУРАН. (Телефон-биле) Ажылчы чоннар депутаттарының Бий-Хем район Советиниң күсөкчи комитети улуу судтарына сон-гудалар чорударынын 8 сонгула пуш-куларын тургускан. Сонгучуларынык дая-нык кылып, пушкугларын көрүштүр-дериң талазы-биле Туран хоорай база Устүг-Өк Советтерге эш аймаккап турар.

ЧАА-ХӨД. (Телефон-биле). Улуу судта-рыкка сонгудалар чорударынын Чаа-Көл сонгула округунда хамаарыштыр район Советиниң күсөкчи комитети 9 сонгула пушкугларын тургускан. Суураарда, кол-хозтарда болгаш бүдүрүгө черлеринде агротехниканың чыкма ортуулаа ал-жылыгынык тайбарып ажылын калбар-тып, шимеделерин дүрүштүр дерш турар.

Кыштаглаашкыга эки белеткенген

Чөвөң-Хемчиң районун «Большин» көдө ажыл-агый артели малды кыштак-тын чык ажаар дөш мал кыштага-дымышыныкына белеткелди ноябрда доос-кан.

Ол колхозтуң илек малынын 6 кезек кыштагаларында 11 кажаалар септетинген. Колхозчулар чыгыс ай хевиринг аекти-ни чаа 2 кажааларын туткан.

Малчынын 90 тонна өдөкти болгаш 60 тонна ситенин кыштагаларга белеткел а-ган. Шөөр малдын 10 кезек кыштагалары-нда 14 улуг, беш кажааларын септет-келди доозулган. Шөөр малдын эки шыларыг 2 чык кажаалары база туттулган.

Ол колхоз шөөр малды тускай түрү-тургускан. Хаванарга чыгыс ай хевир-инг чаа кажаалар туттулган.

База чылыг малды 2 кезек черде олар-далып турар, ону дүжүлгөмө 6 чык-гычлар-биле хандырган. Колхозтуң дөш, бүдөңчү уксалыг 5 аксылары болгаш симменталь уксалыг буталары эки шы-ларын чык кажаалар-биле хандыртты-ган.

Колхозчулар шөөр мал тарып бозаар чылыг бажынын болгаш кажааны тудуп дооскан.

Мал кыштагалдымышыныкына белеткел-динге колхозтуң бүгү малчылары эш Мөдүмүнү ууртуулазы-биле бир брига-да болуп алган, 6 кажааны эде туткан. 8 кажааны хөвөңни коштаганар. Мал-чынынын аразында идеялык ажыл-даалнар болза, Дарвай бөдүнгө быжылаап чылым ажаап каларынаша, 60 баш иек-тер, база 14 бызаа кирер кажаалары бо-ду септетинген, мал чөмгөрүр улуг ка-жааны тудуп дооскан.

Ол ышкаш чыгыччылар М. Бегин, И. Семиз-ов, хейку Бошкык мал кыш-тагалдымышыныга белеткел талазы-биле кызымк ажылдаанар.

Колхозчулар хуузунда шөөр малын 3 кезек, база мыйыстык болза малын 2 кезек черлерге кыштагалдып, а мында кажа-аларынык септеткенин чорудуп турар.

М. ЧУЛДУМ.

Коммунистг партиязының болгаш Совет чавастың хун-бүрү сагыш салымшыгынын ажылыгы-биле соңгу чыларда бистин область 12 МТС-терин организастап тур-гускан. МТС-терге хей сагыш, амыг үе-ни чык-чаа техникаларын социалистг үлөтүр көдө ажыл-агыйга берип турар.

МТС-терниң ажыл-чорудулазын үч-лөрдө чүгүм-лаз мурнуна олар колхоз-тарга планын овалдаларын канчалар сөз-сөлдүп турарын, ылаңгыя тарамын дүжү-ттү бедирини, малды баш сагыш өстү-рерин, оон продуктулуун көвүдөткенин беримдалаар ужуруг бүс. МТС бүрүдүнү ажылдарында четкестерин дарып уузкаар-ынык СЭКП райкомнары, райкүсөкчелер, областың көдө ажыл-агый артели, МТС-терде партия эге организасталары боттук хемчеглерин ап чорудары эргөжөк чугула.

Тараалан бедик дүжүттү алары, мал ажылыг хөгжүдүрү, оон продуктулуун кө-вүдөткөнү чүгүм-лаз МТС-терниң ажылыгында хамаарыш эвес, харык колхозтарын бол-гаш колхозчуларын эки шыларыг, ак-тестиниң ажылаанындала база хамаар-ыш деп чүвөни колхозтарын, МТС-тер-ниң дүжүлдүрүчүлөрү черде утуп болбас. Бедик дүжүттү өстүрүп, хей оулангы-чынын алган көдө ажыл-агый артелине-рини колхозчулары, МТС-терниң меха-низастары бедик төлөвүн ап турарлар.

МТС-тер биле колхозтарын кады ажыл-дакчылыгынын үндөнип болза, оларын аразында чаргап керелер болур. Керел-е айтыкны бүгү ажылдарын чогур хуу-ла-да күсөлдөрү— МТС, колхоз бүгүдүнү ууртууларынын, колхозчуларынык, МТС ажылдакчыларының дөт хулаагыга бо-лур.

Машина-трактор станцияларының ажы-лыг улам-на экижерде көдө ажыл-а-гыйда өң-не кождуп турар алдыларын, ылаңгыя нинтиң мал ажылында хей күш кирер ажылдарын болгаш картофель-биле ногаалары бүдүрерин калаа-биле механизастаары-биле калы бар-ла тех-никаларын бедик бүдүрүчүлүг ажылдаары МТС директорларынын, мында партия эге организасталарының эң чүгула сорулгазы болур.

МТС-терниң ажылыг улам ыңай эки-жердегиле база колхозтарын бүгү талазыг хөгжүдөрүнө, оларын рөлүн бедиринге МТС-терде партия райкомнарынын ин-женерлер болуктери улуг ажылдарын чорудар. Олар болза, көдө ажыл-агый бү-дүрүлгезиниң шийтирлиг участоктарына партиянык масса-позитивти, организастыг ажылыгын денделер бедир, көдө ажыл-агыйны көдүрер дөш бүгү колхоз-чуларынык болгаш МТС-тер ажылдакчы-ларынын чыгыс өң-сеткилдиг демасалап канчалар хулаагылап.

Массалар ортузуна дүргөп организастыг ажылды чорудары, колхозтарга, МТС-терге практиктиг дузаламчыларын чөдөрүн болгаш үндүргөн шийтирлеринде күсө-лдөни хынаары— көдө ажыл-агыйны ууртуурунун кол чүгүл болур.

Массалар ортузуна дүргөп организастыг ажылды чорудары, колхозтарга, МТС-терге практиктиг дузаламчыларын чөдөрүн болгаш үндүргөн шийтирлеринде күсө-лдөни хынаары— көдө ажыл-агыйны ууртуурунун кол чүгүл болур.

Суурда коммунал дериниңиң

РСФСР-ниң Коммунал ажыл-агый министрствозунуң заводтары республиканың колхозтарына, совхозтарына болгаш машина-трактор станцияларына хей сагыш ажыл-бүрү дериниңиңиң белеткел берген.

Башкортостанның машина тулушкы-лынуң заводунуң ажылдакчылары көдө хей сагыш наастарын болгаш электротармак берген. Москвалык «Коммуналь-ник» деп машина-тулушкылуунуң заводунуң цехтерде элекке иштанде бүдү-рүчүлү 40 кубометр маш илдер ви-зыны белеткел. Ленинград болгаш Ри-заның шой шутуулар заводтарынык элек-тектөрү көдө черде эже алды муң пек-калары хөвөңөп калыры-биле дым-бү-рү металл кылыгынын чоруктан.

Семеновский шой шутуулар заводунуң ажылдакчылары бажыкчыларын, фермаларын, чылыгач черлеринин, мастер-скаларын бус-биле чылыр төвөниң-тинген одала черлерин дерш херексө-ри-биле хей сагыш продукцияны чорудуп берген.

Чыл планын күсөткен

Чурттуң маш белеткел бүдүрүлгелери чылым бүдүрүгө планнарын хуусаа бел-танде күсөлдөрү дөш чарып турарлар. Ажылды организастарын акжиктени-ни, механизаторын улам долду-биле ажылаанынын ажылыгы «Хайрөкөл» болгаш «Проклес» комбинаттарың хей-хей бүдүрүлгелеринге маш ажыл-агый чер-лерин ажылыг бүрүдүнү элеккеге ажылап кылымышымын 2 кубометр чедик. Чурттуң чык ажыл маш ажыл-агый чер-лери чыл планын хуусаа бетинде күсөткөн-нөр. Оларын аразында «Свердлес» ком-бинаттын Озерск маш ажыл-агый чери болгаш «Забайкалес» комбинаттыг Ба-рун-Тарбагатай маш ажыл-агый чери бо-лгаш өскө-даа черлер бар.

Чурттуң маш белеткелчелери чыл пла-нында ажыл улуу ажыл-агыйына 7 миллион ажыл кубометр машты бээр деп шийтирлеринер.

(СЭТА).

Тайбыңче чыгылыш чок күзел

Тайбыңны күзөвөйп турар, тайбыңны негезейп турар, бүгү деле-айга тайбың деп демасалап турар кижил бистин хоорайымыста черде чок. Тайбыңнын хө-рөк дөш, кагыладарың ажыл эртин-шаа, муң-кун спалинраччылар болууну төрөн хоорайн хун-ийи ортуна калып тургузуп турган. Тайбыңнын хөрөк дөш Сталинградта чурттакчылары бо хун-нөрдө бешти беш чылым планын хуусаа бетинде күсөлдөрү дөш ажысынышап, мык Төрөн чуртууң аларын болгаш күч-шыланын көвүдөткөш, боттары-нын ажылдары черлеринде кызымкай ажылдап турар.

Чокта чык Сталинградчылар тайбың дөш бүгү улустун демасалап чаа салымшынын килергенер— аңгы хоорай Кооператив талөөкчелери-биле калы атомкут болгаш водородту боо-чөпөгөтү бүдүрүп үндүрөс болгаш ажылдары чорудулар, ону күрүмөлерин чөпөгөтүм-кишкенен хуулар кыгыларынык чочалды кылыгаш, ат салган болгаш Каттыкыш

Нацйялар Организастымын чоруткан.

Бистин хоорайымыстың бүгү деле-ай харылаалары хун-бүрүгө өзүп, быжымып турар. Сталинградчылар ол ажыл чылым иштанде Кооператив хоорайын чурттакчы-лары-биле ак-сеткилдүг шийиңиң ху-улаалары-биле холбошкан. Фин хоорай Кемпийн ажылык чоннары-биле аларын кыйралып хөгжүп турар. «Бызыл Октябрь» заводтуң металлургия Асти хоорай Италиянык Феррьер Эрколе завод-туң металлургия-биле чөк харылаалары тургускан. Сталинградчылар ян-ла-бүрү чурттарың талөөкчелерин кол-чүг хулаагы хулаап ап турар. Маалым хоорайга аларын өрөсөп күч-ле чүгү-дөр Сталинградчыларың тайбыңче да-жык чык күзел-сорууну дугайың шыл-мы аалчылар өскөш чөгү-биле болды-кан турар.

Михаил ЛОВАЧЕВ, чөвөтүм, тайбың камгаламынын область комитетиниң кезагчуну. Сталинград, ноябрь 14.

Чурттуң бүдүрүлгелеринде СЭТА-ның корреспондентилеринден

Техниктиг шекпенериниң Ленинград фабриказынын пөс-таавычылары болуун бүдүрүлгезин 25 чыл өвөң демасалап. Чөвөң беш чылым иштанде хей-хей сорттарыг шекпенер бүдүрүлгезин мында шийткөдүп алган. Бирги беш чыл-биле демасалап проуцция кылым үндүрер 225 хуу улгаткан. Фабрикага тускай чагылырлар күсөткен — «Севастополь камгаламынык». Бүгү-эвилелин көдө ажыл-агый делегелерин болгаш Бурун-ениң М. В. Ломоносов аттыг Москва уни-верситетинин улуг чурттарың чүраан нестерни белеткел.

Демпир-бетон кылыгылар сөөртүрүгө даарыштырып каан, күзөвүн узаткан бо-ду дүжүр машиналар Усти-Камеиторский тууду шөдөрине тыптып келген. Ку-зунту 40 сантиметр узатканымын тү-нелдинде оон сонгу кезик ийленерге черге чедип турар. Бо болза, демпир-бетон кы-лыгыларын чүдүрүчүлөр болгаш чүвө көлдүрүт краанар чокка чүдүрүп алыр артыг берип турар. Машинанын күзө-вүнү кырындан чык черге дегейи тууду шөдүгө боу-ла чылым чөргү баар.

Бирөө магистралыңкы демпир-оручула-ры чык сөөртүлгезиниң бот-трезиниң чингөңинден бо чылым 17 миллион рубльдин камгаламын берген. Бо ажылга паровозчулар улуг салымшынын кил-ерген. Камнал алган оттулар чүгү-биле локомотив бригадалы чыл эгезинден чөвө Киров демпир оруунуң бүгү паровоз паркы-ны 15 хонук дүрүгүндө ажылдап болур.

Совет Артиллерияның хунүнге алдар кылдыр

Ноябрь 21 — Артиллерия хунү. Ада-чуртуң Улуг дайымын чыдырды Совет Армиянык артиллериянык дайы-чы улуг алдар-хамчынык демасала-ры-биле ССРЗ-ниң Дөш Советинин Президиу-мууну 1944 чылдагы Чавалын Эсугаар доктаатылган ол байырлаады совет улус болгаш оон чөвөкчиг дүңгөрү бо чыл-биле он бир катан демасалап турар.

Ф. Э. Держинский аттыг артиллерия-нын инженер академиясы Москвалык бү-дүрүлгелеринче, албан болгаш өрөдиге черлеринче 200 ажыл илеткелчелерин чор-уткан. Ол шөргиниң дөш өрөдиге чериниң амынчылары болгаш башкыла-ры ала-чуртуун артиллериянык алдар-лыг төвөгүзүнү дугайында бөдөлдөни болгаш илеткелдерин чорудуп турарлар.

ДосААФ-тын эге организасталарында болгаш клубтарында Ада-чуртуң Улуг дайымын чыдырды совет дайычы-ларынын маалдыгы чоруп көргүскөн фото-делгелдерин организастаа.

Москва хем көвүрүңү талазындан Кремльдин хевирин. Фото В. Соболевтуу.

Москва хем көвүрүңү талазындан Кремльдин хевирин. Фото В. Соболевтуу.

Кремльдин талазындан Горький кудумчузуңуң хевирин. СЭТА-нын прессклишези.

Өлүк дужаалгазы

ТУРАН. (Телефон-биле). Бүрүгөге аял-оук кирериниң планын Бий-Хем район ноябрь 15-те 30 хуу күсөткен, ылаңгыя Ленин аттыг колхоз заготживсырьё чери-биле чарга кереминде түнүң 40 хуу-н дүжүлгөп. Ол колхозтуң ачыларында 70 харыг Белекпен 202 динни, 1 сөм-лөр 221 динни килерген. Тывышка мер-геклидиг мындыг иштерин районун кай-да колхозтарында көргүдү болур.

Кино механиктеринин семинары

Чокта чаа областың Булутура эргө-ленин чанында кино механиктериниң би-лини бедир ай хуусаалыг семинар ажы-тылган. Мында областың райондарында келген 25 аялыг оодар, кыстар өөрөнип турар.

Совет артиллерияның хуну

Он чыл мурунда СССР-нин Дээди Советин Президиумунун Чарымын бузуура артиллерия Хунунун байырагын доктааткан. Бугу уагустун оз байырагын эрткен дайыннын шылгарангай хунеринин бирөөсине — Сталинградты маадрымы камгалап турган совет шериглеринин удуур шаар-халлаашкычча шылгачи киргени 1942 чылдың ноябрь 19-га холбаштырган. Он түнөөлинде гитлерчилеринин 330 муң шериги бөлүгөшкенин чыгча шапкан.

Бо чымын совет улус болгаш оон чепсектиг күштери артиллерияның Хунун Коммунисттик партияның болгаш Совет чазактыг төгүдүгү шилтирлерин, бистин түрүнсиздикти күчү-шыдамын улам ийи бижылаарычче, социалисттик экономикаың болгаш культураның чаз көндүрүшү-күчүнө, ашчылы чоннарнын материалдык болгаш культуругү деңгээли бугу кемчегер-биле бедилериче улаган шилтирлерин амыдыралга боттандырып дөш демиседе чедип адынган чаз чедиптилеринин байдалында демдегелер турар. СССР-нин ашчылы чоннары ашчылы болгаш культуру тургузушкунунун талзы-биле партияның болгаш чазактың чогаалымын камгалаарычча кайгамчык уагү күндүрүшкүн-биле, бедик патриотизм-биле күчүсөдү турар. Олар тайбың тургузукчу күш-ажылы кымын, чер бөмбүргүзүчү бугу улустары-биле тайбың болгаш амыдыралдык чурттарынын илгиз күезини илеретип турар. Иччалы-даа, оон-биле чергелештир совет кижилер реалымын империалисттик күштеринин делегейин чаз дайынны өскөдүп үндүрүшкүн, СССР-ге болгаш улус демократиялык чурттарына удуур шериг походун кымырычча улаган күрөк-чүктүдөк барымдалаы-бай барып шыдаас.

Совет Эвилелинин Коммунисттик партияың болгаш Совет чазак улустарга тайбың улагу болгаш ийи-чүкү хероон тургуну-биле камгалавышаан, оон-биле кады келген Төрөөн чуртувустун камгалаары артык бижылаарычче соокал чаз сакты салымшыны болгаш кичөөнгейин илеретип турар.

Коммунисттик партияның тургусаны болгаш калпак бижылаарыч, социалисттик күрөөнүн дайыннарына уагу тургузушкуну камгалаары, бирги чергеин дайынны техникаы-биле чепсектенген СССР-нин Чепсектиг Күштери совет кижилеринин тайбың күш-ажылы камгалаан туруп турар. Совет артиллерия СССР-нин Чепсектиг Күштеринин кол кезип болушаан, бодунун адыралыг дайынчы төгүдүгү. Ол болза, орус чепсектиг 570 чылдар ажыг уениң иштинде туруп келген эң бурунгу хевирлеринин бирөөн.

Орус улус ады чүс чылдарың дургузунда даштыкы ажелекчилерге уагу чептүг хостагалыг дайыннарже хей удаа көдүрүп үнгөн. Ол дайыннарже артиллерия улуг рольду ойынаан.

Совет артиллерияның баштайгы кезектери 1917 чылдың октябрда болган чепсектиг тура-халымшыны хунеринде түртүнгөн. Ийи-чүкү кезектеринин бирөөсү бодуу батарымын октябрь 24 те Петреградтың металлургия заводунун ашчылары тургускан. Ол болза, Неванын өрөөнине туруп алган Смольныйн дулаанга турган, оортан бистид партизаныстың Тон Комитетин чепсектиг тура-халымшынын уурткан.

Ашчыларын болгаш тараачыларын делегейде баштайгы күрөөнүн камгалаар дүзөөгөдиг анык Совет Армиянын ашчылы, кавалист болгаш өскө-даа кезектери-биле кады артиллерия кезектери баш тургустунган. Коммунисттик партия-биле Совет чазак артиллерия чепсек бүүдүрлерин болгаш артиллерияның камгалаар кадрларын белеткөөнүн бергелерин чедиптилерин тилең үнгөн. Камгалаы дайынны фронттарына чыгаш чок чидиргилер турбуже, артиллерия чепсектин иринеңи чы бугу көүдөп турган. Даштыкы интервенциялардын аг-шериглеринде болгаш иштики контрреволюцияга уагу демисел үезинде дур-тузунда ашчыларын болгаш тараачыларын ортузунан дөрт муң хире мергежидиг командир артиллериянын белеткөөн болгаш фронтже чурткан.

Коммунисттик партия хамаалы дайыннын тилекедиг доозулганын соонда чурттуң ашчылы чоннарын тайбың дүзүшкүнчө организааставышаан, Совет күрөөнүн Чепсектиг Күштерин хөгжүдөрүң болгаш бижылаарың херөөнчө кичөөнгейин сулараткан. Оон-биле кады илгиз орундалганын бирөөн дайыннын хей санын уагу-чүдүгө болгаш танкаларынга удуур демиселди чорудуп шыдаар аргалыг амы уениң күштүг артиллерияны тургузары болуп турган.

Социализмни күчүгү материал-техникаың сууру тургустуну турган дайын мурунундагы беш чылдар планнарнын чылдарында бистид чуртувустун камгалаары артык бижылаарычча эрежокчу тугула бугу-ле чүдөр адынган. Бирги болгаш ийги беш чылдарың үезинде шериглерин бугу хевирлерин чазарты чепсектедиг-биле чергелештир бистид артиллерияны чепсе база үндөйүн-биле өскөрилген. Бистид армияны чепсек-

ленишкенине артиллерия боозарың-деңгээлтиг, танкачы болгаш танкага уагу чаз хевирлерин ап эгелөөн. Дивизия артиллерияның шынары экижөөн, уагу болгаш оза күчүгү боозар көстүп келген. Артиллерияны аш-биле сөөртүп турган болза, бүрүнү-биле механизаастап, машина-биле сөөртүп турар апарган. Артиллерия разведканы болгаш боозаашкы башкарылганын талзы-биле бирги чергенин херекселерин алган. Ураг-мергежидиг конструкторлар Социалисттик Кун-ажылың Маадрылары В. Г. Грабин, Ф. Ф. Петров, Б. И. Шаверин болган оон-даа өскөлер мурунакчы совет армияны болгаш техникаың чедиптилерин ашчылавышаан, артиллерия боозарың оон ийи чок дөш хевирлерин тургускан.

Совет шериг эртеми шериглерин бугу хевирлеринин таарымчалыг хөгжүдөөнө кезеде негеп келген. Ол болза, амы уениң дайынны артиллерияның ролюн күндүдөйп келген буржуаз шериг теорияларын шилтирүү-биле өйтуу шаал, уагу-чүдүгө болгаш танкаларга оза кичөөнгейин салып келген. Оон түнөөлинде делегейин ийги дайынныга кырышкен бугу артиллерияны иштинде Совет Армияны күчүгү артиллерияны болган.

Социализм чуртувун дайыннары бистид артиллерияны күчүгү адышкыны күчүгү хей удаа шепен көргөп-көргөн. Бистид артиллерияны Хасан холдуң болгаш Халхин-Гол хемин чанынга япон империалисттерин чыгаш-шаарына күнжид, 1940 чылда Карель мойналына «Маннергейм муштувун» бижылаарычча камгалаарычча бугу-чүдүгү кымыр үрей шыдаан.

Совет артиллерияны бедик дайынчы шынарлар Ада-чурттуң Уагу дайыннын чылдарында оза илеретип. Гитлержи ажелекчилерге уагу тургузушкуну артиллерия СССР-нин Чепсектиг Күштеринин өскө-даа дайынчылары-биле бир дөмөй боттары Төрөөн чурттуң эрес-дидим болган авангыр камгалаачылары кылдыр көргүзүп, ийи Ада-чуртувун күчү-биле, бугу депшигелги кижилер төрегелетиптир күчү-биле хей-хей эрес маадрымы чоруктары кылганнар. Совет артиллерия дайынны бугу үе-чылдарында болгаш дайын чорудулаарынын бугу хевирлеринин дайынны танкаларыны, уагу-чүдүгө болгаш дикр күчүгө канчаар-даа аажок уагу ыража-логардарыны таарымштырган.

Ленинград фронтунун эрес маадрылг артиллерияны дайынны ийи дөмөйгө боозар-биле четчелетипкен, бугу Европада алдынган күштүг артиллерия бөлүгөшкенине уагу ийи чартың ашчы хире чылдарын иштинде демисешкен. Севастополь камгалаарың үезинде бистид артиллерияны далайжылар-биле болгаш шериглерин өскө-даа хевирлеринин дайынчылары-биле кады гитлерчилерге аар-берге чидиргилерин таарымштырган. Ада-чурттуң Уагу дайыннын баштайгы үезинде кады-докумун тургузушкунуна Киев, Минск, Ленинград, Москва, Воронеж, Сталинград чанынга болгаш өскө-даа тургузушкуну дайынны чүс-чүс муң колдотканы болгаш офицерлерин совет артиллерияны оду-биле ууруткан. Ол тургузушкунуна артиллерия Совет Армияның кол согуучу күжү ден атты дүрүм бугуар алган.

СССР-нин Чепсектиг Күштери дайынны камгалаарың аажок күштүг ханы бижылаатынган куржаан чаз шаап турган дайынны чорудулаарың уагу кемчегерлерге хей-хей шаап-таалкачы операциялар чурткан. Ол бижылаарың дайынны чыгаш-шаарына совет артиллерия шилтирүүгү рольду ойы алган. Дайынны ийи чылдарың дургузунда бистид шериглеринин согуучу улаан-шымынарына артиллерияны см-рыны тургузуйн-да чаз-дайыншымын-дын бир километр черинге 200—300 боозар болгаш минометтер бөлүп турган.

1945 чылдың эгезинде СССР-нин Чепсектиг Күштери Балтий далайын Карпаттар чедир бугу фронтта дайынга болуучу күчүнү талзы-биле көстүп көрбөөн согуучу таварымштырган. Дайыннын аажок каш чылдарың дургузунда тургускан бижылаашкыны 1.200 километр фронтта үрей шаптырган.

Ада-чурттуң Уагу дайынны бистид артиллерияны шылгарангай чедиптилерин чүгө оон чепсектеншикинниң бедик шынары-биле эвес, харын хамаалы мурунда совет артиллериянын эрес маадрымы болгаш авангыр хөгжүдөөнү бижылаарың чыгаш-шаарына совет артиллерия шилтирүүгү рольду ойы алган. Дайынны ийи чылдарың дургузунда бистид шериглеринин согуучу улаан-шымынарына артиллерияны см-рыны тургузуйн-да чаз-дайыншымын-дын бир километр черинге 200—300 боозар болгаш минометтер бөлүп турган.

Социализмни күчүгү материал-техникаың сууру тургустуну турган дайын мурунундагы беш чылдар планнарнын чылдарында бистид чуртувустун камгалаары артык бижылаарычча эрежокчу тугула бугу-ле чүдөр адынган. Бирги болгаш ийги беш чылдарың үезинде шериглерин бугу хевирлерин чазарты чепсектедиг-биле чергелештир бистид артиллерияны чепсе база үндөйүн-биле өскөрилген. Бистид армияны чепсек-

Сержант П. Ермак бодунуң дайынчы орун Кавказын башкы дагарына 76 миллиметр аштык пушканың расчөт командирин албан дужаалдан эгелөөн. И. Ермак болза, Бүрк эрөөнчө турчуп, бодунуң боозу-биле Белгородке баштай чаз таварын киргенерин бирээң болуп, дайынны Корсунь-Шевченкога болгаш Яссо-Кишиневка бүзөөлөткөн бөлүгөшкенин чыгаш-шаарына киршикен.

76 миллиметр аштык пушканың расчөт уагу эркеран Родионовтуң команданы-биле өскө-даа муң-муң расчөттар-биле кады Одерге дайынны бижылаарың куржаан чаз шаап кирериниң үезинде, а ол ийишан Берлинге ээлеп ал турорунун үезинде өтүмүг адышкыны таварымштырган. Ол боо бугу дайын үезинде дургузунда 6204 километр орукту эркен болгаш 3969 снарядтарын дайынчы үндүр алган, 33 танкаларын, боду чортуу 21 боозарын, 77 пулеметтарын, 14 боозарын, 17 минометтарын, 74 автомашинаны болгаш дайынны 752 солдаттарын болгаш офицерлерин ууруткан.

Совет артиллерия — генералдар болган офицерлер — Ада-чурттуң Уагу дайынны чорудулаарың хей санын артиллерияны башкарыны оон ийи чок дөш үзегер-чизөөн, адышкыны болгаш шериглерин өскө хевирлерин-биле таарымчалыг хөгжүдөөнүн организааставышы үзегер-чизөөн көргүсөп-көргөн. Олар боттары артиллерияны адышкы херектан бугуу мастерлери кылдыр көргүсөп-көргөн.

Гитлержи ажелекчилерге уагу демиселдин чылдарында дайыннары уагу тургузушкунуна көргүсөп эрес-дидим болган маадрымы чоруктары дөш чүс-чүс муң артиллерия Совет Эвилелинин орден-биле болгаш медалдары-биле шаан-шаркы болган. Совет Эвилелиниң Маадры атты 1677 артиллерия бөлүгөшкени минометчилерге тыныскан; оларын канчаар-даа аажок хей түрүзү — коммунисттер болгаш комсомолчулар.

Хамаалы дайынны үезинде легендарлыг шериг начальниги В. И. Чапаевтиң дивизияны артиллерия командандал турган, Совет Эвилелиниң Маадры, артиллериянын генерал-полковниги Н. М. Хлебников ийи артиллерияны шап-кады хөгжүтүп салганын талзыкчылар, а ол ийишан талзыкчылар Совет Эвилелиниң ийи танка Маадры А. И. Шляги болуп турар октябрь соондагы салгалды офицерлери Маадрыларын адыралы бөлүп бөлүп турар.

Ада-чурттуң Уагу дайынны чорудулаарың совет улус боттарынын дайынчыларын бугу-ле эрежокчу тугула чүгө-биле хандырып, социалисттик үзегер фронтта артиллерия чепсектиң болгаш өлк-чөмөрдик бири чергенин четчир санын хевирлерин берип турган.

Ам, дайын сөөдүндөгү үезде, Совет Эвилелиниң Коммунисттик партиянын болгаш Совет чазактың чорудуп турары тайбыңны идеялиг болгаш тургуну потыкказын чорутуу АКШ баштаан чамды күрөөнүн агрессия бөлүгү хергедейин чаз дайынны ашчы-биле белеткөөн турда бистид чурттуң камгалаары артык бижылаарың, оон кызыгаарың ийи чок чорун хандыраарың дугайын утпайн турар бис.

Улетпүрүн, эртемниң болгаш техникаың хөгжүдөөнө совет кижилерин эң чаз сөөгү чедиптилерин Совет Армияны шериглеринин бугу хевирлеринде болгаш артиллерияга өң бедик дайынчы шынарлар шилтирүүн чаз чепсекти бооз артык боттунган. Амы үезде бистид артиллерияны бодунуң оң күчүнү далай улааттырган болган дайын сөөдүндөгү үезин чаз чедиптилерин барымдалап алырга амы үезин дайыннын негелелеринде бурун таарын турар. Ол болза, амы үезин тургузушкуну оон ролюн, уагу-дуузын бедиктеп болгаш кезектерин баш бөлүгүрүн дайынчы белеткөөнчө улам-ва эң нарын орулааларын тургускан.

Ам совет артиллериянын хурөөнчө комсомолчуларын болгаш эвилелин келжигүн эвес аныктарын иштинде чаз долдорушкуну көзүп турар. Артиллерия училчелери бо үезин нарын артиллерияны болгаш оон башкарынын арга кемчелерин чедиптилерин өөренирге чоругу белеткөөдиг ортук эртемни аныктар-биле четчелетипкен. Ол болза, артиллерия кезектеринин офицерлеринге болгаш артиллерия сержантыларына, партия болгаш комсомол организаацияларына уагу хулаалгелерин ошап турар. Иччалыг аныктар мурунда туруп келгенер-биле кады дайынчы техникаың шынары үезин иштинде болбоозарангай шилтедип алган турорун болгаш оон тургузушкуну кады-да байдалдарында улаангыр боттуг ашчылап билген турарын чедип амы эрежокчу тугула.

Коммунисттик партияны болгаш Совет чазактың сактың салымшынаарынын ашчында бистид Чепсектиг Күштеринин СССР-нин ашчылы чоннарын тургузукчу тайбың күш-ажылыны өң идеялиг чөдөгүчү апарган деп чүвени олар билер.

Генерал-майор В. ЗУБОВ.

Мал ажылынын фермаларынын ажылын механизастаары

Партия болгаш чазактың мал ажылын бөлүдөр дөш ап чорудуп турар кемчелеринин бирөөсүнө көдө ашчы-агыйын оң адырын механизастаары уагу черин ээлеп турар. Колхозтарын мал фермаларында ашчыларын кабыла-биле механизастаарын 1949 чылдан эгелеп чурткан. Машина-трактор станцияларынын дууламчылы-биле кыска хуусааны иштинде колхозтар ээлеп ашчыларын чурткан. Амы үезде 35 муң фермаларда механизастаанга сүт хандырылганын, ийи-чүкү бода малды 15 муң фермаларында ашчыларын тургускан болгаш иштинде колхозтар 5,5 муң фермаларда механизастаан. Фермаларын иштинде транспорт дериглени 5,2 муң фермаларда кылган. Мал чеменин болбоозарың ашчылы кабыла-биле механизастаан. Эрткен чылы 43 миллион хойларын дүгүн электи агрегаттары-биле кырыган.

Фермаларга хей күш кирер ажыларын дүгүн механизастаар талзы-биле күрөө колхозтарга бугу-ле таарымчан байдаларын тургузуп берип турар. Машиналарын болгаш чепсекелерин массалы-биле үндүрүп бүүдүрүлгелерин организаастап, колхозтарга уагу хуусаалыг чөдөлгелерин күрөө берип турар.

Бо чымын белин колхозтарга боозу-биле кабылдарын 34 санын ашчы-бүрү машиналарын болгаш чепсекелерин белеткөөн үндүрүп. Малга чеменин ажалдөптөр бөөр ДВУ-1, 2, савая болгаш савая кезер РСБ-3, 5 ден машиналарын, малга чеменин чүп, кезип, ийи-чүкү хандырып, картофельни чуртуп бөөр болгаш чеменин белеткөөн, холуп бөөр БНК-1, 5 деп агрегаттарын, ногадарын ТК-0 деп транспорттары болгаш аажыг чоругу ийи-чүкү савая ПДУ-1 деп дериглерин үндүрүп бир дугаар-ла үндүрүп турар.

Колхозтарга сүт дамчытылганын чорударга оон казырагы херекселерин шилтеп хейтү уагу 9Т-251 деп аспаптарларын, шахтылыг куудатарын казар БНК-25 деп машиналарын болгаш адышкыны хейтү хандырып агрегаттарын МТС-тер ап турарлар. Чамдык МТС-тер хат күжү-биле хөдөлүп ийи-чүкү хандырып мантажына херекселери-биле тускай чепсектеп, дериг кылган көчүрүп сөөлөгөткөн аспаптарларын ашчылар.

Мал ажылынын фермаларын механизастаарга ашчылы күжүн херекселерин далай кымыр, күш-ажылы ийи-чүкү, ашчылы культураны бедик, мал чеменин күрөөнүн оон эки ашчылар болгаш малды азыр продукцияны улааттыр талзы-биле аргаларын бөөр.

Сталинский областьта Адысск МТС ашчылап берип турар бугу 10 колхозтарынын мал ажылынын фермаларын механизастаарын бүрүн доозган. Мал фермаларың сүтү 40 алектри хөдөйгөчү.

«Искра» колхозтуң ашчы-агыйы өзүп турар

Чөөн-Хемчик районнуң «Искра» көдө ашчы-агый артели колхоз бүүдүрүлгөсүн талзы-биле бо чымын кылдыр планга көрдүгөн чүдөлөрүн хуусаа бетинде дүзүсөдөр дөш колхоз баштаар черинин болгаш мал партия, комсомол организаацияларынын организаастыг удурулганы-биле чылдыг үшкү кварталында колхоз ашчыларын кылган алган.

Артель бо чымын 940 га тараа культуранын ашчылап кылдыр планын турган болза, 1000 ашчы га тараа культуранын тарып өстүрүш, дүжүтүү 10—12 ашчы хунеринде Чадаана МТС-тин механизаторларынын болгаш колхозчуларын күжү-биле палтар бүүрүлгөн ортумакык 19 цөнтөр кылдыр чидирг чокка ажаап ал, күрөөнө тараа дүжүрү планын чоругу өйүлө күчүсөткөн болгаш МТС-биле шатура төлөлөрүн үе санашкан. Ам колхозчуларга күш-хүн бүүрүлгө-ле 3 килограмм 600 грамм тараанын азынсага берип турар.

Мал бакмы өстүрү болгаш оон продуктулуун бедикер талзы-биле колхоз баштаар черинде болгаш ферма организаацияларын мадчынар ортунага ашчылы багай эвес чорутканын колхоз бо чымын мал бакмы өстүрүлгөн планын: чылгы малды 110, ийи-чүкү бода малды—109, хой, өшкүчү—112, хавааны—107, күштү—102 хуу кылдыр күрөөткелер.

Колхозта малдын чүгө баш санын өстүрүлгөн ашчы оон укаазынын бедилерин чедип ап турар. Чижөө, ийи-чүкү чылдарын бөөр дөш укааздан хандыраалыг күштүг, бедик ашчылар колхоз бүүдүрүлгөсүн ашчылап эгелеп берген. Оон ийи мал фермаларында эйткэр, сүтүк саваялап, ийи-чүкү болгаш меринес, карокудун хандыраалыг уагу шымырак, дүжүр хойлар далай көвүлөп турар. Эң ийи меринес хойлар үзөгү, уагу өрөөктөгү дүштү берип турар. Колхоз күрөөнө эмт, сүт, дүк дужаар планын күрөөткөн.

Колхозта кышга уагу ийи-чүкү малды чөм-суур белеткөөнүн талзы-биле ашчы оон чоруп турар. Колхоз савая планын 110 хуу, саваяны—103 хуу, савая—109 хуу кылдыр күрөөткөн, шээр малды болгаш бода малды кыштагаларыңче 160 тонна саваяны сөөртүп белеткөөн, 90 ашчы тонна өдөкти белген.

Колхозта кышга уагу ийи-чүкү малды чөм-суур белеткөөнүн талзы-биле ашчы оон чоруп турар. Колхоз савая планын 110 хуу, саваяны—103 хуу, савая—109 хуу кылдыр күрөөткөн, шээр малды болгаш бода малды кыштагаларыңче 160 тонна саваяны сөөртүп белеткөөн, 90 ашчы тонна өдөкти белген.

Колхозтуң өрөгө бүүрүн куудаттуг чымын бажынарларын болгаш дөш колхозта тууду бригадалы база-ла үе түнөөлүг ашчылааннар. Туудуужулар бо чымын планга көрдүгөн 18 чурттага бажынарларын 12-ни ашчылаа кырген, 4 өрөгө эсептеп, далай бажынар чедип, 200 тонна тараа саваяны болгаш 80 ашчы тонна нога кирер подвалын тутканын. Оон-биле чергелештир туудуужулар бода малга 5, шээр малга—2 ашчы шынарлар чаз казыраарын тутушаан, 16 эрги

түрүндөн ашчы оон укаазынын бедилерин чедип ап турар. Чижөө, ийи-чүкү чылдарын бөөр дөш укааздан хандыраалыг күштүг, бедик ашчылар колхоз бүүдүрүлгөсүн ашчылап эгелеп берген. Оон ийи мал фермаларында эйткэр, сүтүк саваялап, ийи-чүкү болгаш меринес, карокудун хандыраалыг уагу шымырак, дүжүр хойлар далай көвүлөп турар. Эң ийи меринес хойлар үзөгү, уагу өрөөктөгү дүштү берип турар. Колхоз күрөөнө эмт, сүт, дүк дужаар планын күрөөткөн.

Колхозта кышга уагу ийи-чүкү малды чөм-суур белеткөөнүн талзы-биле ашчы оон чоруп турар. Колхоз савая планын 110 хуу, саваяны—103 хуу, савая—109 хуу кылдыр күрөөткөн, шээр малды болгаш бода малды кыштагаларыңче 160 тонна саваяны сөөртүп белеткөөн, 90 ашчы тонна өдөкти белген.

Колхозтуң өрөгө бүүрүн куудаттуг чымын бажынарларын болгаш дөш колхозта тууду бригадалы база-ла үе түнөөлүг ашчылааннар. Туудуужулар бо чымын планга көрдүгөн 18 чурттага бажынарларын 12-ни ашчылаа кырген, 4 өрөгө эсептеп, далай бажынар чедип, 200 тонна тараа саваяны болгаш 80 ашчы тонна нога кирер подвалын тутканын. Оон-биле чергелештир туудуужулар бода малга 5, шээр малга—2 ашчы шынарлар чаз казыраарын тутушаан, 16 эрги

түрүндөн ашчы оон укаазынын бедилерин чедип ап турар. Чижөө, ийи-чүкү чылдарын бөөр дөш укааздан хандыраалыг күштүг, бедик ашчылар колхоз бүүдүрүлгөсүн ашчылап эгелеп берген. Оон ийи мал фермаларында эйткэр, сүтүк саваялап, ийи-чүкү болгаш меринес, карокудун хандыраалыг уагу шымырак, дүжүр хойлар далай көвүлөп турар. Эң ийи меринес хойлар үзөгү, уагу өрөөктөгү дүштү берип турар. Колхоз күрөөнө эмт, сүт, дүк дужаар планын күрөөткөн.

Колхозта кышга уагу ийи-чүкү малды чөм-суур белеткөөнүн талзы-биле ашчы оон чоруп турар. Колхоз савая планын 110 хуу, саваяны—103 хуу, савая—109 хуу кылдыр күрөөткөн, шээр малды болгаш бода малды кыштагаларыңче 160 тонна саваяны сөөртүп белеткөөн, 90 ашчы тонна өдөкти белген.

Колхозтуң өрөгө бүүрүн куудаттуг чымын бажынарларын болгаш дөш колхозта тууду бригадалы база-ла үе түнөөлүг ашчылааннар. Туудуужулар бо чымын планга көрдүгөн 18 чурттага бажынарларын 12-ни ашчылаа кырген, 4 өрөгө эсептеп, далай бажынар чедип, 200 тонна тараа саваяны болгаш 80 ашчы тонна нога кирер подвалын тутканын. Оон-биле чергелештир туудуужулар бода малга 5, шээр малга—2 ашчы шынарлар чаз казыраарын тутушаан, 16 эрги

түрүндөн ашчы оон укаазынын бедилерин чедип ап турар. Чижөө, ийи-чүкү чылдарын бөөр дөш укааздан хандыраалыг күштүг, бедик ашчылар колхоз бүүдүрүлгөсүн ашчылап эгелеп берген. Оон ийи мал фермаларында эйткэр, сүтүк саваялап, ийи-чүкү болгаш меринес, карокудун хандыраалыг уагу шымырак, дүжүр хойлар далай көвүлөп турар. Эң ийи меринес хойлар үзөгү, уагу өрөөктөгү дүштү берип турар. Колхоз күрөөнө эмт, сүт, дүк дужаар планын күрөөткөн.

Колхозта кышга уагу ийи-чүкү малды чөм-суур белеткөөнүн талзы-биле ашчы оон чоруп турар. Колхоз савая планын 110 хуу, саваяны—103 хуу, савая—109 хуу кылдыр күрөөткөн, шээр малды болгаш бода малды кыштагаларыңче 160 тонна саваяны сөөртүп белеткөөн, 90 ашчы тонна өдөкти белген.

Колхозтуң өрөгө бүүрүн куудаттуг чымын бажынарларын болгаш дөш колхозта тууду бригадалы база-ла үе түнөөлүг ашчылааннар. Туудуужулар бо чымын планга көрдүгөн 18 чурттага бажынарларын 12-ни ашчылаа кырген, 4 өрөгө эсептеп, далай бажынар чедип, 200 тонна тараа саваяны болгаш 80 ашчы тонна нога кирер подвалын тутканын. Оон-биле чергелештир туудуужулар бода малга 5, шээр малга—2 ашчы шынарлар чаз казыраарын тутушаан, 16 эрги

түрүндөн ашчы оон укаазынын бедилерин чедип ап турар. Чижөө, ийи-чүкү чылдарын бөөр дөш укааздан хандыраалыг күштүг, бедик ашчылар колхоз бүүд

